

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כט/א

אמר אביי גמירי טבא לא הוי בישא ולא והכתיב ובשוב צדיק מצדקתו ועשה עול ההוא רשע מעיקרו אבל צדיק מעיקרו לא ולא והא תנן אל תאמין בעצמך עד יום מותך שהרי יוחנן כהן גדול שמש בכהונה גדולה שמנים שנה ולבסוף נעשה צדוקי אמר אביי הוא ינאי הוא יוחנן רבא אמר ינאי יוחנן לחוד ויוחנן לחוד ינאי רשע מעיקרו ויוחנן צדיק מעיקרו

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף סו/א

ואמר אביי מנא אמינא לה דתניא מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים ובחזרתו היה שמח שמחה גדולה וקרא לכל חכמי ישראל אמר להם אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש אף אנו נאכל מלוחים זכר לאבותינו והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו והיה שם אחד איש לץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך לבם של פרושים עליך ומה אעשה הקם להם בציץ שבין עיניך הקים להם בציץ שבין עיניו היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלך ינאי המלך רב לך כתר מלכות הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן שהיו אומרים אמו נשבת במודיעים ויבוקש הדבר ולא נמצא ויבדלו חכמי ישראל בזעם ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך הדיוט שבישראל כך הוא דינו ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינך ומה אעשה אם אתה שומע לעצתי רומסם ותורה מה תהא עליה הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד אמר רב נחמן בר יצחק מיד נורקה בו אפיקורסות דהוה ליה למימר תינח תורה שבכתב תורה שבעל פה מאי מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה ויהרגו כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה

ספר בניהו בן יהוידע על גיטין דף צ/א

שם זו היא מדת פפוס בן יהודה. אע"ג דהידוע היה בימי רבי יהושע בן פרחיה, ופפוס היה בימי רבי עקיבה, יתכן תרי פפוס היו, או זה שהיה בימי רבי יהושע בן פרחיה האריך ימים הרבה, ונשאר עד זמן רבי עקיבא:

ספר חדושי אגדות חלק שלישי עמוד רנד - מסכת סנהדרין

ואין דבר מוכן לפני האדם שאין צריך רק לזקוף כמו הלבניתה, לכן נקט לבינה. ולא בא רק להראות שיצא לתרבות רעה והיה עובד ע"ז וסר מן הש"י הסבה הראשונה, וזה היה כוונתו במה שזקף לבינה ואפשר לעבוד הלבניתה במקום חמה ולבנה כוכבים ומזלות וכל מיני ע"ז בעולם, רק שהוא זולת הש"י כי אין זה רק שהוא עובד לאלקי נכר והכל נכלל בלבינה:

וכבר בארנו שאי אפשר בשום צד לומר שהיה זה בימי הורדוס לריחוק הזמן שבין יהושע בן פרחיה להורדוס, שיהושע בן פרחיה היה מזוג השני, ואלו הורדוס היה בימי הילל ושמאי והיה זה שלשה דורות אחריו וכמו שבארנו במקום אחר. לכן מה שקראו תגר על זה הנוצרים, כי היה הכוונה לבזות דת שלהם ואומרים כי לכך נקט לבינה שבשם הזה רמזו אמונתו שעשה עצמו לבן, הלא בעלילה באים עלינו ואיך אפשר שיהיה יהושע בן פרחיה בימי הורדוס ובימי בנו של הורדוס, וכן כתבו התנ"ך שאנו שותים מימיהם כי אין הכוונה שהיה על אותו שהיה בימי הורדוס בנו של הורדוס ואין להאריך כאן כי הארכנו במקום אחר. (שם):

משנה מסכת אבות פרק א

(ו) יהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם. יהושע בן פרחיה אומר, עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכהן יקות:

(ז) נתאי הארכלי אומר, הרחק משכן רע, ואל תתחבר לרשע, ואל תתנאש מן הפרענות:

ספר צדקת הצדיק - אות קפה

(קפה) שלוש מדריגות לתלמידי חכמים רב וחבר ותלמיד כמו שאמרו (תענית ז'). הרבה למדתי מרבותי ומחבירי וכו' ומתלמידי וכו' [והם עצמן שלוש מדריגות הנזכרות לעיל (אות קפ"ג) כל אחד בשעתו כמובן למשכיל] ושתים ראשונות הם בידו כמו שאמרו (אבות א' ו') עשה וכו' וקנה וכו' מה שאין כן תלמיד עיין שם בתוס' יום טוב. רק הסיום והוא דן וכו' נראה דזהו כלפי התלמידים לא כרבן גמליאל שאמר (ברכות כ"ח.) כל תלמיד שאין תוכו כברו וכו' דעל תלמיד שאינו בידו לא שייך אזהרה רק שהוא ממילא מי שעשה שני דברים הקודמים זוכה אחר כך גם כן לתלמידים. וכלפי מה שאמרו אנשי כנסת הגדולה העמידו תלמידים הרבה אמר הוא בלשון אחר הוא וכו' דגם כן על ידי זה יהיו הרבה. ולפי ר' יהושע בן פרחיה היה יוצאת ברובותיו מאותו תלמיד (ברכות י"ז ריש ע"ב) והיה סלקא דעתך שלא להרבות תלמידים לפיכך אמר בלשון זה לומר שאין לחוש לכך ואת הוא דן וכו' כל שמעשיו סתומים. ובהדי כבשא דרחמנא למה לי:

ספר דרך חיים - פרק א משנה ו

ופירוש דבר זה, אחר שהזוג שלפניהם תקנו את האדם בענין הנהגת ביתו כי ביתו קרוב אל האדם גם ביארנו לך לפני זה כי הנהגת ביתו דומה ומתיחס אל הנהגת האדם כמ"ש, בא הזוג אשר אחריהם והם תלמידים שלהם לתקן ענין האדם איך ינהג עם הבריות, ודבר זה חוץ מביתו. וזה ג"כ קרוב אליו, כי הרב והחבר חוץ לביתו אך הם קרובים לו ביותר, ואח"כ שאר האדם כי האדם נמצא עם רבו ואח"כ עם חבירו ואח"כ עם שאר האדם. לכך אמר עשה לך רב, כי מ"ש עשה לך רב אין הכונה על הרב שהוא רב מובהק שעל זה לא היה אומר עשה לך רב, אבל פי' הדבר שיעשה לו רב אף אם אינו ראוי לו להיות רב. וזהו עשה לך שעכ"פ א"א שלא ילמד ממנו דבר מה, ודי לו באותו דבר שלמד שעושה אותו לרב. וכן קנה לך חבר, אצל חבר שייך לומר קנה לך מפני שהחבר הוא קנינו, ולא כן הרב שאין הרב קנינו של תלמיד ולכך אמר עשה לך רב, אבל החבר לפעמים עושה צרכו כמו דרך החברים לעשות זה לזה וכל א' הוא קנינו של חבירו, ולפיכך אמר קנה לך חבר. ובשניהם אע"ג שאין הרב הוא לגמרי במדריגת שראוי שיהיה לו לרב ואין החבר במדרגה שראוי שיהיה לו חבר, מ"מ טובים השנים מן האחד ויקח לו חבר. ואמר שיהיה דן כל אדם לכף זכות שאם הוא רואה דבר באדם מי שיהיה, יהא דן אותו לכף זכות ואל ירחיק אותו לומר כי רשע הוא:

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נו/א

אזל אסקיה בנגידא לפושעי ישראל אמר ליה מאן חשיב בההוא עלמא אמר ליה ישראל מהו לאדבוקי בהו אמר ליה טובתם דרוש רעתם לא תדרוש כל הנוגע בהן כאילו נוגע בבבת עינו אמר ליה דיניה דההוא גברא במאי אמר ליה בצואה רותחת דאמר מר כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת תא חזי מה בין פושעי ישראל לנביאי אומות העולם עובדי ע"ז

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא/ב

מאי חנוכה דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה

ספר נר מצוה עמוד כב

אם תאמר, וכי בשביל שנעשה להם נס בהדלקה, שלא תהיה בטילה ההדלקה, היו קובעין חנוכה. כי מה שחייב להודות ולהלל, זהו כאשר נעשה לו נס ובשביל הצלתו, ולא בשביל שנעשה לו נס לעשות המצוה, כי אין המצוה הנאה אל האדם. ולפי הדברים אשר בארנו למעלה, כי כוונת היוונים לבטל התורה והקדושה של ישראל, כי המצוה לנו היא המעלה שכלית האלקית, ובדאי בטול התורה הוא בטול ישראל. ומצוה זאת גם כן היא בבית המקדש, אשר כל כוונת היוונים היה לבטל התורה השכלית והקדושה מישראל, ועיקר הקדושה הוא בית המקדש. ולפיכך

קבעו הדלקת הנרות, זכר לנס שנעשה להם במצות ההדלקה:

ועוד יש לומר, שעיקר מה שקבעו ימי חנוכה בשביל שהיו מנצחים את היונים, רק שלא היה נראה שהיה כאן נצחון הזה על ידי נס שעשה זה השם יתברך ולא היה זה מכחם וגבורתם. ולפיכך נעשה הנס על ידי נרות המנורה, שידעו שהכל היה בנס מן השם יתברך, וכך המלחמה שהיו מנצחים ישראל היה מן השם יתברך. ודוקא נס זה נעשה, כי עיקר רשעת היונים שטמאו את ההיכל, וכמו שאמרו בכל מקום (עבודה זרה נב, ב) אבני המזבח ששקצו אנשי יון, וכן בכמה מקומות. והשם יתברך ראה רשעתם שטמאו היכל שלו, וגם כן גזרו שמד לבטל התורה ומצותיה, ונתן כח ביד חשמונאי שהם כהנים עובדי השם בהיכלו, ואלו נצחם דוקא ולא אחרים, כאשר נצחם טהרו את המקדש. וכאשר לא היה להם שמן, נעשה להם נס שיוכלו לטהר ולחנך הבית. ולכך נקרא חנוכה, שהיו מחנכים את בית המקדש אחר שטמאו אותו בני יון. ולפיכך, הנס הזה שנעשה בשמן הוא הנצחון שנצחו ישראל היונים, כי הניצחון היה בשביל שטמאו את ההיכל והשם יתברך רצה בעבודת ישראל ולכך נעשה הנס בנרות כי היונים היו מטמאים את ההיכל שכך כח יון מיוחד להתגבר על ההיכל יותר מכל האומות, וסימן לדבר היכל עולה למספרו ס"ה ויון מספרו ס"ו להורות כי יש למלכות יון כח גובר על ההיכל ובזה מטמאים את ההיכל. ודוקא שמנים, כי השמן הוא מיוחד לקדושה. וראיה לזה, שבשמן מקדשין ומושחין הכל (שמות ל, כד לג) והוא עיקר הקדושה, ואף בזה שלטו יון וטמאו את כל השמנים:

הנצחון ע"י כהונה וקדושת קה"ק:

ולכך נעשה הנס בנרות, כי היונים היו מטמאים את ההיכל, שכך כח יון מיוחד להתגבר על ההיכל יותר מכל האומות. וסימן לדבר, היכל עולה למספרו ס"ה ויון מספרו ס"ו, להורות כי יש למלכות יון כח גובר על ההיכל ובזה מטמאים את ההיכל, כי מצד ההיכל בלבד גובר עליו כח יון. ולכך כשגברו על ההיכל, טמאו את כל השמנים שבהיכל. ודוקא שמנים, כי השמן הוא מיוחד לקדושה. וראיה לזה, שבשמן מקדשין ומושחין הכל (שמות ל, כד לג) והוא עיקר הקדושה, ואף בזה שלטו יון וטמאו את כל השמנים:

הנצחון ע"י כהונה וקדושת קה"ק:

ולא נשאר רק פך אחר קטון שהיה מונח בחותם של כהן גדול. כי כהן גדול יש לו קדושה על קדושה, כי כהן גדול נכנס לפני ולפנים הקדשים, וזה קדושה על קדושה, ומצד זה אין ליונים כח על ההיכל. ובשביל מעלה זאת, שהיא קודש הקדשים, לא היו יכולים לשלוט יון באותו פך קטון שהיה בחותמו ובהסתר של כהן גדול. כי באותה ה"א של היכל שיש בה הצירי יש יו"ד נחה, והיא יו"ד נעלמת שנשמע בקריאת הצירי. והוא מורה על מעלה עליונה נסתרת שיש בהיכל, והיא מעלת קודש הקדשים. ובזה לא שלטו היונים, כי היו"ד שהיא נח נעלם מורה על קודש הקדשים שהוא נסתר ונעלם בהיכל, ושם לא שלטו על קודש הקדשים שהוא נסתר. אבל הכהן שולט אף על קודש הקדשים, שהרי כהן גדול נכנס לקודש הקדשים.